

Bil Gwahardd Rasio Milgwn (Cymru) Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb

Cyflwyniad

Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn gosod Dyletswydd Cydraddoldeb Gyffredinol ar Weinidogion Cymru i roi 'sylw dyladwy' i amrywiaeth o ofynion sy'n ymwneud â dileu neu leihau anfanteision i bobl sydd â nodweddion gwarchodedig neu sy'n rhannu nodweddion gwarchodedig a dileu rhwystrau i gymryd rhan.

Mae'r asesiad effaith ar gydraddoldeb hwn yn ystyried sut y bydd cyflwyno'r Bil Gwahardd Rasio Milgwn (Cymru) yn effeithio ar y rhai sydd â nodweddion gwarchodedig. Mae'r AEG hwn wedi ystyried effeithiau uniongyrchol ac anuniongyrchol posibl y Bil ar bobl â'r nodweddion gwarchodedig canlynol: oedran, anabledd, rhyw, beichiogrwydd a mamolaeth, aillbennu rhywedd, cyfeiriadedd rhywiol, hil, priodas a phartneriaeth sifil, a chrefydd a chredo.

Ymgynghori ac ymgysylltu

Mae angen i ni sicrhau bod y cŵn, eu perchnogion, a'r rhai sy'n ymwneud â'r diwydiant yn gallu symud i ffwrdd o rasio mewn ffordd gynlluniedig a rhesymol. Mae hyn yn cynnwys diogelu lles y cŵn sydd ar hyn o bryd yn y diwydiant, tra'n sicrhau bod cyn lleied â phosibl o effaith ar y gymuned a'r economi leol.

Mae ein hymgyngoriad ar drwyddedu sefydliadau, gweithgareddau ac arddangosfeydd lles anifeiliaid, a gynhaliwyd rhwng 8 Rhagfyr 2023 a 1 Mawrth 2024, yn cynnwys dau gwestiwn yn ymwneud â rasio milgwn. Cafwyd 1180 o ymatebion i'r ymgynghoriad. Derbyniwyd 344 dros e-bost a 836 ar y ffurflen ymateb ar-lein. O blith y 1180 o ymatebion a ddaeth i law, roedd 291 ohonynt yn ymatebion e-bost a oedd yr un fath yn union â'i gilydd, a dderbyniwyd gan y cyhoedd fel rhan o ymgyrch gan y Gynghrair yn Erbyn Chwaraeon Creulon, lle canolbwyntiwyd ar filgwn.

Nid oedd yr ymatebion i'r ymgynghoriad yn nodi unrhyw bryderon nac effeithiau sy'n arbennig o gysylltiedig ag unigolion â nodweddion gwarchodedig. Byddwn yn monitro cyflwyno'r cynigion i sicrhau ein bod yn parhau i fod yn ymwybodol o dystiolaeth newydd. Os bydd unrhyw awgrym y gallai unrhyw effeithiau negyddol, gwahaniaethu neu ymddygiad gwaharddedig arall ddigwydd, byddwn yn cymryd camau priodol i unioni'r sefyllfa.

Cyhoeddwyd [Grŵp Gweithredu](#) ar 11 Gorffennaf 2025 sy'n cynnwys cynrychiolaeth o'r diwydiant rasio ac awdurdodau lleol. Bydd yn darparu cyngor ac arweiniad ymarferol, fel rhan o'r symud i ffwrdd o rasio milgwn. Bydd y Grŵp hwn yn allweddol wrth nodi atebion ymarferol i faterion sy'n deillio o unrhyw waharddiad, yn cynghori a helpu i reoli effeithiau. Bydd eu hymgysylltiad parhaus yn helpu i sicrhau bod y broses yn agored, yn deg ac yn seiliedig ar dystiolaeth glir ac arfer da.

Y bwriad yw y bydd y gwaharddiad yn dod i rym rhwng Ebrill 2027 ac Ebrill 2030. Bydd yr hyblygrwydd hwn yn ein helpu i ddewis dyddiad priodol mewn ymgynghoriad â'r rhai yr effeithir arnynt a'i fwriad yw caniatáu pontio teg i ffwrdd o rasio, cefnogi ailgartrefu milgwn a rhoi amser i berchnogion a busnesau addasu i'r gwaharddiad.

Sut y bydd y cynnig yn hyrwyddo cydraddoldeb?

Mae ein hasesiad wedi nodi bod disgwyl i'r darpariaethau yn y Bil effeithio'n gyfartal ar bob person. Ni fydd unrhyw eithriadau. Ni fydd unrhyw effaith ar y gymuned ehangach yn benodol i unrhyw un person neu grŵp o bobl â nodweddion gwarchodedig, ond i gymdeithas yn ehangach.

Cofnod o Effeithiau yn ôl nodwedd warchodedig

Isod mae tabl sy'n cofnodi unrhyw effaith bosibl ar y nodweddion gwarchodedig a llwybrau lliniaru posibl, lle bo'n briodol. Lle rydym wedi cofnodi "dim effaith", rydym wedi ystyried ac ymchwilio'r nodwedd i asesu unrhyw gysylltiadau â'r cynnig. Ni ddarganfuwyd unrhyw dystiolaeth o unrhyw effaith ar y nodweddion gwarchodedig hyn.

Grŵp neu nodwedd warchodedig	Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?	Sut byddwch yn lleihau'r effeithiau?
Oed: Pobl hŷn	Dim effaith: er ei fod yn cael ei ystyried yn weithgaredd amser hamdden traddodiadol ar gyfer pobl hŷn, nid oedd yr ymgynghoriad yn codi unrhyw bryderon o'r math yma ac ymddengys bod hyn yn fwy o gyffredinolli mynychwyr nag yn seiliedig ar dystiolaeth.	Amh.
Oed: Plant a phobl ifanc hyd at 18 oed	Cadarnhaol: disgwylir i wahardd rasio milgwn gael effaith gadarnhaol ar agweddau plant a phobl ifanc tuag at anifeiliaid.	Gweler yr Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant.
Anabledd	Dim effaith	Amh.
Ailbennu Rhywedd	Dim effaith	Amh.
Beichiogrwydd a mamolaeth	Dim effaith	Amh.
Hil	Dim effaith	Amh.
Crefydd, cred a dim cred	Dim effaith	Amh.
Rhyw / Rhywedd	Dim effaith	Amh.
Cyfeiriadedd rhywiol	Dim effaith	Amh.

Priodas a phartneriaeth sifil	Dim effaith	Amh.
Aelwydydd incwm isel	Negyddol: Rydym yn deall bod teuluoedd cyfan yn ymwneud â rasio milgwn, ac yn elwa o'r incwm y mae'n ei gynnig.	Byddwn yn ymgysylltu â'r rhai yr effeithir arnynt, trwy gydol gweithredu'r gwaharddiad. Gweler yr asesiadau Hawliau Plant a'r Asesiadau Effaith Economaidd-Gymdeithasol .

Hawliau Dynol a Chonfensiynau'r Cenhedloedd Unedig

Trwy gydol proses lawn y Bil mae swyddogion yn gweithredu mewn ffordd sy'n gydnaws â Chytuniadau'r Cenhedloedd Unedig a'r Confensiynau Hawliau Dynol fel sy'n briodol. Mae ein dull gweithredu yn arddel gwerthoedd tegwch, parch, cydraddoldeb, amrywiaeth ac ymreolaeth.

Prif ffynhonnell cyfraith hawliau dynol yn y DU yw Deddf Hawliau Dynol 1998 sy'n ymgorffori'r rhan fwyaf o'r hawliau sydd wedi'u cynnwys yn y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol o fewn cyfraith y DU.

Mae'r Ddeddf yn cynnwys yr hawliau a'r rhyddidau sylfaenol sydd gan bobl yn y DU. Yn eu plith:

Erthygl 1 (rhagarweiniad ac nid yw'n rhan o'r Ddeddf Hawliau Dynol)

Erthygl 2: Yr hawl i fyw

Erthygl 3: Rhyddid rhag artaith neu driniaeth ddiraddiol

Erthygl 4: Gwahardd caethwasiaeth a llafur dan orfodaeth

Erthygl 5: Yr hawl i ryddid a diogelwch

Erthygl 6: Yr hawl i gael treial teg

Erthygl 7: Dim cosb heb awdurdod cyfreithlon

Erthygl 8: Yr hawl i barch at fywyd preifat a theuluol a gohebiaeth

Erthygl 9: Rhyddid meddwl, cred a chrefydd

Erthygl 10: Rhyddid mynegiant

Erthygl 11: Rhyddid ymgynnull a chymdeithasu

Erthygl 12: Yr hawl i briodi a chael teulu

Erthygl 13: Yr hawl i rwymedi effeithiol

Erthygl 14: Gwahardd gwahaniaethu mewn perthynas â'r hawliau a'r rhyddiadau hyn

Protocol 1, Erthygl 1: Yr hawl i fwynhau eiddo yn heddychlon.

Protocol 1, Erthygl 2: Yr hawl i addysg

Protocol 1, Erthygl 3: Yr hawl i gymryd rhan mewn etholiadau rhydd

Protocol 13, Erthygl 1: Diddymu'r gosb farwolaeth

Mae rhagor o wybodaeth am hawliau dynol ar gael ar wefan y British Institute for HumanRights:

<http://www.bihr.org.uk/>.

Mabwysiadodd Llywodraeth Cymru Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (UNCRC) yn 2004 ac mae ein gwaith yn seiliedig ar gyflawni nodau craidd UNCRC. Mae UNCRC wedi'i ystyried yn yr Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant.

Hawliau Dynol	Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?	Y rhesymau sydd wrth wraidd eich penderfyniad (yn cynnwys tystiolaeth)	Sut y byddwch yn lliniaru'r effeithiau negyddol?
Erthygl 1 Protocol 1: Yr hawl i fwynhau eiddo yn heddychlon.	Efallai y bydd effaith negyddol ar berchnogion Valley Greyhounds, gan eu bod yn cael eu hamddifadu o ddefnyddio eu heiddo fel y dymunant.	Mae angen cydbwysu'r cynigion hyn yn erbyn atal anifeiliaid sy'n dioddef am chwaraeon.	Gan weithio gyda rhanddeiliaid, gan gynnwys Valley Greyhound Stadium ac awdurdod lleol, ein nod yw addysgu a hysbysu fel rhan o'r gweithrediad. Rydym hefyd yn cynnig amser arweiniol sylweddol cyn i waharddiad ddod i rym, a fydd yn cyfyngu'r effaith negyddol.

Hawliau Dinasyddion yr UE/AEE a'r Swistir

Nid oes unrhyw effeithiau wedi'u nodi gan na fydd y ddeddfwriaeth arfaethedig yn trin dinasyddion yr UE / AEE / y Swistir yn wahanol i drigolion y DU.

Casgliad

Bydd y gwaharddiad rasio milgwn yn effeithio'n uniongyrchol ar unigolion a / neu fusnesau sy'n derbyn incwm o rasio milgwn. Mae hefyd yn debygol o effeithio ar yr elusennau hynny sy'n ceisio ailgartrefu milgwn ar ddiwedd eu bywydau rasio. Fodd bynnag, nid ydym wedi gallu dod o hyd i dystiolaeth i awgrymu bod y bobl hyn yn dod o dan unrhyw un o'r grwpiau nodweddion gwarchodedig yn benodol.

Bydd yr hyblygrwydd arfaethedig ynghylch yr amser arweiniol i waharddiad sy'n dod i rym, ynghyd â chynghor a chefnogaeth wrth drosglwyddo gan Grŵp Gweithredu'r Bil Milgwn, yn helpu i gyfyngu'r effaith ar y rhai yr effeithir arnynt.